

शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन निर्देशिका, २०८१

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग

सानोठिमी, भक्तपुर नेपाल

आयोगबाट स्वीकृत मिति: २०८१।०३।२४

लागु हुने मिति: २०८१।०५।०९

शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन निर्देशिका, २०८१

प्रस्तावना: उच्च शिक्षामा गुणस्तर कायम गरी सोको निरन्तर अभिवृद्धि गर्न, उच्च शिक्षाको गुणस्तर सुनिश्चितता कायम गरी प्रत्यायन सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित, मर्यादित विश्वासनिय र अनुमानयोग्य बनाउन, प्रत्यायन प्रकृयालाई स्वायत्तता प्रदान गरि अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाई उच्च शिक्षामा उच्च प्रतिफल हासिल गर्न वाञ्छनीय भएकोले, शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन नियमावली, २०७४ को नियम १८ ले दिएको अधिकारको प्रयोग गरी विश्वविद्यालय अनुदान आयोगले यो निर्देशिका बनाई जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस निर्देशिकाको नाम “शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन निर्देशिका, २०८१” रहेकोछ ।

(२) अंग्रेजीमा यसलाई “Educational Quality Assurance and Accreditation Directives, 2024” भनिनेछ र यसलाई संक्षेपमा “EQAA Directives, 2024” भनिनेछ ।

(३) यो निर्देशिका आयोगले तोकेको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यस निर्देशिकामा,-

(क) “अध्यक्ष” भन्नाले शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन परिषद्को अध्यक्षलाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) “अनलाइन अनुगमन” भन्नाले सूचना प्रविधिको प्रयोगबाट प्रत्यक्ष भिडियो कन्फेरेन्स मार्फत गरिने अनुगमनलाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) “आउट सोर्सिङ” भन्नाले आयोगको कर्मचारीहरु बाट सहजीकरण बाहेक अन्य व्यक्तिलाई स्व-अध्ययन प्रतिवेदनमा व्यवस्था भए बमोजिमका आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी कुनै निश्चित अवधिको लागि विवरण तयार गर्न जिम्मा दिने कार्यलाई सम्झनु पर्छ ।

(घ) “आयोग” भन्नाले विश्वविद्यालय अनुदान आयोगलाई सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “उच्च शैक्षिक संस्था” भन्नाले उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने प्रचलित नेपाल कानून अन्तर्गतका विश्वविद्यालयहरु तथा त्यस्ता विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका उच्च

शैक्षिक संस्था (क्याम्पस) हरु, विश्वविद्यालय सरहका प्रतिष्ठान, महाविद्यालय र स्नातक वा सोभन्दा माथिल्लो तहका शैक्षिक कार्यक्रमहरु अन्तर्गत दिइने शैक्षिक उपाधि प्रदान गर्ने संस्था सम्झनु पर्छ ।

- (च) “कार्यगत स्वायत्तता” भन्नाले उच्च शैक्षिक संस्था तथा कार्यक्रमको गुणस्तर परीक्षण सहित गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन प्रणालीको समग्र सञ्चालन र व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कार्य स्वतन्त्र रूपमा सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन गर्न सक्ने गरी शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन परिषद्लाई प्रदान गरिएको जिम्मेवारीलाई सम्झनु पर्छ ।
- (छ) “कार्य निर्देशिका” भन्नाले गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन नियमावली बमोजिम परिषदबाट जारी हुने कार्य निर्देशिका सम्झनु पर्छ ।
- (ज) “गुणस्तर परीक्षण फारम” भन्नाले प्रत्यायनकृत संस्थाको वार्षिक गुणस्तर प्रगतिको मूल्यांकन गर्नका लागि परिषद्ले निर्धारण गरेको फारमलाई सम्झनु पर्छ र यसलाई अंग्रेजीमा क्वालिटी अडिट फारम भनिनेछ ।
- (झ) “टोली प्रमुख” भन्नाले परिषद्ले रीतपूर्वक गठन गरेको समकक्षी परीक्षण टोलिको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।
- (ज) “टोली सदस्य” भन्नाले परिषद्ले रीतपूर्वक गठन गरेको समकक्षी परीक्षण टोली सदस्य सम्झनु पर्छ ।
- (ट) “डेस्क अनुगमन” भन्नाले परिषद्ले माग गरे बमोजिम सूचना एवं जानकारीको अध्ययनको आधारमा कार्यालय मै बसेर गरिने अनुगमनलाई जनाउँछ ।
- (ठ) “निर्देशक” भन्नाले शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन परिषद्को सचिवालय प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ड) “नियमावली” भन्नाले शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन नियमावली, २०७४ सम्झनु पर्छ ।
- (ढ) “पदाधिकारी” भन्नाले आयोगका पदाधिकारी सम्झनु पर्दछ । साथै, सो शब्दले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको उच्च शैक्षिक संस्थाको पदाधिकारी लाई समेत जनाउँदछ ।
- (ण) “परिषद्” भन्नाले नियमावलीको नियम ३ बमोजिम गठित शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन परिषद्लाई सम्झनु पर्छ ।

३
सदस्य सचिव

- (त) “प्रत्यायन” भन्नाले परिषदबाट निर्धारण भए बमोजिम प्रत्यायन प्रणाली र प्रक्रिया बमोजिम उच्च शैक्षिक संस्थाको गुणस्तरको प्रमाणीकरण सम्बन्धी कार्यलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले प्रत्यायनको पहिलो अवधि पूरा भए पश्चात सो पछि हुने प्रत्येक चक्रको प्रत्यायनलाई समेत जनाउँछ ।
- (थ) “प्रत्यायन प्रमाणपत्र” भन्नाले प्रत्यायन सम्बन्धी कार्य गरी गुणस्तर परीक्षणमा सफल हुने उच्च शैक्षिक संस्थालाई आयोगले प्रदान गर्ने प्रत्यायन प्रमाणपत्र सम्झनु पर्छ ।
- (द) “प्राविधिक समिति” भन्नाले निर्देशिकाको दफा ३३ बमोजिम गठित प्राविधिक समितिलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ध) “परीक्षण” भन्नाले संस्थामा गुणस्तर अभ्यासको वास्तविक स्थितिको स्थलगत मूल्यांकन गर्न समकक्षी परीक्षण टोलीले गर्ने पूर्व, पूर्ण र सुझाव कार्यान्वयनको वास्तविकता यकिन गर्नको लागि गरिने पुरक परीक्षण लाई समेत जनाउँछ ।
- (न) “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।
- (प) “मापदण्ड” भन्नाले उच्च शैक्षिक संस्था र त्यस्ता संस्थाको कार्यक्रमको गुणस्तर सम्बन्धी विश्लेषण गर्न परिषद्ले स्वीकृत गरेको मानक तथा सूचक सहितको विवरण सम्झनु पर्छ ।
- (फ) “सचिवालय” भन्नाले शैक्षिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन परिषद्को सचिवालयलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ब) “स्व-अध्ययन प्रतिवेदन” भन्नाले परिषद्ले निर्धारण गरे बमोजिम मादपण्ड तथा सूचकमा सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाले प्रविष्ट गरेको तथ्याङ्क तथा सूचना सहितको विवरणलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यस्तो विवरणको सत्यतालाई पुष्टि गर्न संलग्न गरिएको अन्य अनुलग्नक समेतलाई जनाउँदछ ।

१५
सदस्य संघ

परिच्छेद-२

प्रत्यायन प्रक्रिया सम्बन्धी व्यवस्था

३. आशयपत्र आवेदन गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था: (१) गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन प्रक्रियामा सहभागिताका लागि परिषद्ले निर्धारण गरे बमोजिमका योग्यता पूरा गरेको उच्च शैक्षिक संस्थाले रीतपूर्वक सचिवालयमा आशय पत्रको आवेदन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आवेदन गर्दा उच्च शैक्षिक संस्थाको कार्यकारी परिषद् वा व्यवस्थापन समिति वा सो सरहको संगठन संरचना बमोजिमको अखित्यार प्राप्त निकायको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(३) आशयपत्र सम्बन्धी आवेदनमा उच्च शैक्षिक संस्थाको कार्यकारी प्रमुख वा आन्तरिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन समितिको संयोजकबाट हस्ताक्षर गरेको हुनु पर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम प्राप्त आवेदन सचिवालयले रुजु गर्नेछ र परिषद्को अध्यक्षबाट स्वीकृत भए पश्चात सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थालाई पत्र मार्फत सोको जानकारी गराइनेछ ।

(५) आशयपत्र स्वीकृत भएको उच्च शैक्षिक संस्थाले आशयपत्र स्वीकृत भएको मितिले ६ महिना भित्र सचिवालयमा स्व-अध्ययन प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

तर मनासिब कारण सहित म्याद थपको लागि सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाबाट निवेदन प्राप्त भएमा अध्यक्षको स्वीकृतिमा सचिवालयले बढीमा तीन महिनाको लागि थप गर्न सक्नेछ ।

(६) निर्धारित थप समयभित्र स्व-अध्ययन प्रतिवेदन पेश हुन नआएमा त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रत्यायन प्रक्रिया स्वतः निष्क्रिय हुनेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम निष्क्रिय भएको संस्था कम्तिमा ३ महिनासम्म पुनः आवेदनका लागि योग्य हुने छैन ।

(८) उपदफा (७) बमोजिमको समय पछि प्रत्यायन प्रक्रियामा पूनः सहभागि हुन चाहेमा त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाले आशयपत्र पुनः नविकरण गर्नु पर्नेछ ।

(९) आशयपत्र सम्बन्धी योग्यता परिषद्ले समय समयमा संसोधन तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।

सदस्य तत्त्वज्ञ

४. स्व-अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था: (१) स्व-अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने दायित्व सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाको स्व-अध्ययन प्रतिवेदन तयारी टोली (सेल्फ एसेसमेन्ट टीम) को हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम स्व-अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी कार्यमा आउटसोर्सिङ गरेको पाइएमा त्यस्तो संस्थाको प्रक्रिया रद्द हुनेछ ।

(३) कुनै पनि उच्च शैक्षिक संस्थाले स्व-अध्ययन प्रतिवेदन सरोकारवालको उपस्थिति जनाई निजहरूको सहभागितामा तयार गर्नु पर्नेछ ।

(४) स्व-अध्ययन प्रतिवेदन उच्च शैक्षिक संस्थाको कार्यकारी परिषद् वा व्यवस्थापन समिति वा सो सरहको संगठन संरचना वमोजिमको अखिलयार प्राप्त निकायबाट पूर्व स्वीकृति गराउनु पर्नेछ ।

(५) स्व-अध्ययन प्रतिवेदन पेश गरेको निवेदनमा उच्च शैक्षिक संस्थाको कार्यकारी प्रमुख वा आन्तरिक गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन समितिको संयोजकबाट हस्ताक्षर गरेको हुनु पर्नेछ ।

(६) स्व-अध्ययन प्रतिवेदन तथा आवश्यक विवरण सम्बन्धित संस्थाले आफ्नो वेभसाइटमा राखि सोको लिंक तथा पासवर्ड सचिवालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र वेभसाइटमा राखिएको विवरण हटाउनु परेमा सचिवालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

५. स्व-अध्ययन प्रतिवेदनको समीक्षा सम्बन्धी व्यवस्था: (१) संस्थाबाट प्राप्त स्व-अध्ययन प्रतिवेदनको समीक्षा परिषद्को प्राविधिक समितिले गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) वमोजिमको प्राविधिक समितिले परिषदबाट निर्धारित सूचक तथा मापदण्डका आधारमा प्राप्त स्व-अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृतिको लागि सिफारिस गर्ने वा पृष्ठपोषण दिने वा कारण सहित अस्वीकृत गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) वमोजिम पृष्ठपोषण दिने वा कारण सहित अस्वीकृत गर्न सिफारिस भई आएको अवस्थामा सचिवालयले पन्थ दिनभित्र त्यसको जानकारी सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थालाई दिनेछ ।

(४) उल्लेखित प्रतिवेदनमा उपदफा (२) वमोजिम पृष्ठपोषण प्राप्त भएको अवस्थामा सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाले तीन महिनाभित्र पृष्ठपोषण अनुसारको प्रगती प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) वमोजिमको अवधिभित्र आवश्यक प्रगती प्रतिवेदन प्राप्त हुन नआएमा त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रत्यायन प्रक्रिया स्वतः रद्द हुनेछ । तर त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाले

५८
सदस्य समिति

प्रत्यायन प्रक्रिया पूनः सुचारू गर्न चाहेमा तोकिएको शुल्क सहित तीन महिना भित्र प्रगती प्रतिवेदन बुझाउनुपर्नेछ र प्रगती प्रतिवेदन बुझाएको मितिले तीन महिना पछि मात्र प्रत्यायन प्रक्रिया पूनः सुचारू गर्न सकिनेछ।

६. समकक्षी परीक्षण टोली सम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्राविधिक समितिबाट स्व-अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृत भई समकक्षी परीक्षण टोली गठनका लागि सिफारिस भई आएको अवस्थामा परिषद्को अध्यक्षले समकक्षी परीक्षण टोली गठन गर्नेछ।

तर यसरी गठन भएको समकक्षी परीक्षण टोली परिषद्को वैठकबाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिमको गुणस्तर परीक्षणको लागि गठन हुने समकक्षी परीक्षण टोलीमा विश्वविद्यालयको हकमा कम्तिमा एक महिला, एक अन्तर्राष्ट्रीय विज्ञ र एक सचिवालय कर्मचारी सहितको बढिमा पाँच सदस्यीय हुनेछ भने अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाको लागि एक महिला र एक सचिवालय कर्मचारी सहितको बढिमा तीन सदस्यीय हुनेछ। तर थप विज्ञ आवश्यक भएमा अध्यक्षको निर्णय वमोजिम हुनेछ।

(३) समकक्षी परीक्षण टोलीमा मनोनित टोली प्रमुख वा सदस्यको उच्च शैक्षिक संस्थासँग स्वार्थ वाङ्गिने भएमा, पदको आचरण अनुकूल कार्य नभएको ठहर भएमा वा आचारसंहिता विपरित कार्य गरेको प्रमाणित भएमा परिषद्ले उक्त समकक्षी परीक्षण टोलीबाट जुनसुकै वेला फेरबदल गर्न सक्नेछ।

(४) समकक्षी परीक्षण टोलीको संयोजक र सदस्यको योग्यता यस निर्देशिकाको दफा २३, २४ र २५ मा व्यवस्था भए वमोजिम हुनेछ।

७. समकक्षी परीक्षण टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार : समकक्षी परीक्षण टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय वमोजिम हुनेछ:

(क) संस्थावाट प्राप्त स्व-अध्ययन प्रतिवेदन, विवरण, अनुसूची तथा प्रगति प्रतिवेदनको विस्तृत अध्ययन गरी निर्धारित ढाँचामा समीक्षा प्रतिवेदन तयार पार्नु,

(ख) परीक्षण टोलीको वैठक बसी छलफल गर्ने तथा प्राप्त हुने निष्कर्ष सचिवालय मार्फत संस्थालाई पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने,

(ग) सकमक्षी परीक्षणको मिति निर्धारण गर्ने र तालिका तयार गर्ने,

महाप्र
सदस्य र. नियम

- (घ) परीक्षणको क्रममा उठाउनुपर्ने विषयवस्तुको निक्यौल गर्ने र सोधिने प्रश्नको प्रश्नावली तयार पार्ने,
- (इ) समकक्षी परीक्षणमा सहभागि हुने,
- (च) समकक्षी परीक्षणको प्रतिवेदन तयार गरी परिषद् समक्ष पेश गर्ने ।

८. समकक्षी परीक्षण टोलीको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था : (१) विश्वविद्यालयका लागि गठन हुने समकक्षी परीक्षण टोलीको समीक्षा बैठक बढिमा सात पटकसम्म र अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाको लागि गठन हुने समकक्षी परीक्षण टोलीको बैठक बढिमा पाँच पटकसम्म बस्न सक्नेछ ।

(२) टोली प्रमुखको परामर्शमा सचिवालयका कर्मचारीले समकक्षी परीक्षण टोलीको बैठकको सूचना गर्नेछ ।

(३) त्यस्तो बैठक बस्नुभन्दा कम्तिमा ४८ घण्टा अगाडी बैठक सम्बन्धी सूचना टोली प्रमुख र सबै सदस्यलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) समकक्षी परीक्षण टोलीको समीक्षा बैठकको अध्यक्षता टोली प्रमुखले गर्नेछ ।

(५) टोली प्रमुखले बैठकमा छलफल भए बमोजिम सदस्यको कार्य विभाजन गर्नेछ ।

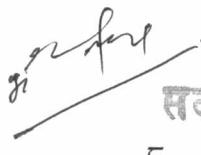
(६) टोली प्रमुखलाई सहयोग गर्नु सदस्यको कर्तव्य हुनेछ ।

(७) सचिवालयले समकक्षी परीक्षण टोलीको समीक्षा बैठकलाई सहजीकरण गर्नेछ ।

(८) समकक्षी परीक्षण टोलीको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि यस परीक्षण टोली आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(९) समकक्षी परीक्षण टोलीको बैठकमा संयोजक सहित बहुमत सदस्य उपस्थित भए बैठकको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ र उपस्थितको बहुमत सदस्यको निर्णय मान्य हुनेछ ।

९. समकक्षी टोलीको पूर्व परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था: (१) समकक्षी परीक्षण टोलीको बैठकबाट निर्णय गरी टोलीले समकक्षी परीक्षणको पूर्व परीक्षणमा विश्वविद्यालयको लागि समकक्षी परीक्षण टोली प्रमुख, सदस्य मध्येबाट एक र सचिवालय कर्मचारी एक गरी तीन सदस्यीय टोली सहभागी हुनेछ भने अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाको लागि टोली प्रमुख र सचिवालय कर्मचारी गरी दुई सदस्यीय टोली सहभागी हुनेछ ।

सदस्य राजिका
८

(२) उपदफा (१) बमोजिमको परीक्षणमा विश्वविद्यालयका लागि पूर्व परीक्षणको समयावधि बाटोको म्याद बाहेक अधिकतम पाँच दिनको हुनेछ भने अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाको लागि बाटोको म्याद बाहेक अधिकतम तीन दिनको हुनेछ ।

(३) परीक्षणमा सहभागी टोलीले परिषद्ले निर्धारण गरे बमोजिमको ढाँचामा आफ्नो परीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ ।

(४) परीक्षणमा सहभागी टोलीवाट तयार गरिएको पूर्व परीक्षण प्रतिवेदनमा अन्तिम हस्ताक्षर गर्नु अघि अध्ययनका लागि सम्बन्धित संस्थालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(५) अध्ययनका लागि उपलब्ध गराइएको प्रतिवेदनमा उच्च शैक्षिक संस्थावाट तथ्यगत प्रमाण सहित प्राप्त पृष्ठपोषणलाई प्रतिवेदनमा समावेश गरी अन्तिम रूप दिइनेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिई दुई प्रति प्रतिवेदनको प्रत्येक पानामा परीक्षण टोली सदस्य र उच्च शैक्षिक संस्थाको कार्यकारी प्रमुख वा निजबाट अछितयार प्राप्त अधिकारी, आन्तरिक गुणस्तर सुनिश्चितता समिति प्रमुख र स्व-अध्ययन प्रतिवेदन तयारी समिति संयोजकले हस्ताक्षर गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम हस्ताक्षरित प्रतिवेदन परीक्षणमा सहभागी टोलीले उच्च शैक्षिक संस्थाका सरोकारवाला बीच सार्वजनिक गरी एक प्रति संस्थालाई हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ भने अर्को प्रति परिषद्लाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम हस्ताक्षरित प्रतिवेदनमा प्रस्तुत सुझाव उपर आवश्यक कार्य गरी संस्थाले पाँच महिनाभित्र सुधार सहितको प्रतिवेदन सचिवालयमा पेश गर्नु पर्नेछ तर पाँच महिनामा कार्य सम्पन्न हुन नसकि म्याद थपको निवेदन प्राप्त भएमा तिन महिनासम्म अवधि थप हुन सक्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिमको अवधिभित्र सुधार सहितको प्रतिवेदन सचिवालयमा पेश हुन नआएमा उक्त संस्थाको प्रत्यायन प्रक्रिया स्वतः रद्द हुनेछ । तर त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाले प्रत्यायन प्रक्रिया पूनः सुचारू गर्न चाहेमा तोकिएको शुल्क सहित तीन महिना भित्र प्रतिवेदन बुझाउनुपर्नेछ र प्रतिवेदन बुझाएको मितिले तीन महिना पछि मात्र प्रत्यायन प्रक्रिया पूनः सुचारू गर्न सकिनेछ ।

(१०) परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्थापन सचिवालयले गर्नेछ ।

महाराजा शशीलाल
महाराजा शशीलाल

१०. समकक्षी टोलीको पूर्ण परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था: (१) दफा ८ बमोजिमको बैठक तथा दफा ९ को उपदफा (८) बमोजिम पेश भएको सुधार सहितको प्रतिवेदन सन्तोषजनक भएमा समकक्षी परीक्षण टोलीले उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रत्यायनको आवेदन सम्बन्धी विवरण तथा कागजातको पूर्ण परीक्षण गर्नेछ ।

(२) पूर्ण परीक्षण मा समकक्षी परीक्षण टोलीका टोली प्रमुख र सबै सदस्य सहभागि हुनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सबै सदस्य सहभागि हुन नसक्ने भएमा विज्ञ सूचीमा समावेश मध्ये परिषद् अध्यक्षले मनोनित गरेको विज्ञलाई समावेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको परीक्षणमा विश्वविद्यालयका लागि पूर्ण परीक्षणको समयावधि बाटोको म्याद बाहेक अधिकतम सात दिनको र अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाको हकमा बाटोको म्याद बाहेक चार दिनको हुनेछ ।

(५) टोलीबाट तयार गरिएको पूर्ण परीक्षण प्रतिवेदनमा अन्तिम हस्ताक्षर गर्नु अघि अध्ययनका लागि सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम अध्ययनका लागि उपलब्ध गराइएको प्रतिवेदनमा संस्थाबाट तथ्यगत प्रमाण सहित प्राप्त पृष्ठपोषणलाई प्रतिवेदनमा समावेश गरी अन्तिम रूप दिइनेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिई दुई प्रति प्रतिवेदनको प्रत्येक पानामा परीक्षण टोली सदस्य र उच्च शैक्षिक संस्थाको कार्यकारी प्रमुख वा निजबाट अछितयार प्राप्त अधिकारी, आन्तरिक गुणस्तर सुनिश्चितता समिति प्रमुख र स्व-अध्ययन प्रतिवेदन तयारी समिति संयोजकले हस्ताक्षर गर्नु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम हस्ताक्षरित प्रतिवेदन संस्थाका सरोकारवाला बीच सार्वजनिक गरी एक प्रति संस्थालाई हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ भने अर्को प्रति परिषद्लाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिमको प्रतिवेदनमा प्राप्त अल्पकालिन सुझाव उपर तीन महिनाभित्र र दिघकालिन सुझावमा कार्यन्वयन कार्ययोजना सहित सचिवालयमा कार्य प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

तर कुनै विशेष कारण परी अल्पकालिन सुझाव उपर कार्य सम्पन्न गर्न समय थप गर्न निवेदन प्राप्त हुन आएमा सोको विश्लेषण गरी बढिमा तीन महिनाको अवधि थप गर्न सकिनेछ ।

१० सदरम राजिय

(१०) उपदफा (९) बमोजिमको अवधिभित्र कार्य प्रगति प्रतिवेदन सचिवालयमा पेश हुन नआएमा उक्त संस्थाको प्रत्यायन प्रक्रिया स्वतः रद्द हुनेछ । तर त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाले प्रत्यायन प्रक्रिया पूनः सुचारु गर्न चाहेमा तोकिएको शुल्क सहित तीन महिना भित्र प्रतिवेदन वुझाउनुपर्नेछ र प्रतिवेदन वुझाएको मितिले तीन महिना पछि मात्र प्रत्यायन प्रक्रिया पूनः सुचारु गर्न सकिनेछ ।

(११) उपदफा (७) बमोजिमको प्रतिवेदनमा प्राप्त दिर्घकालिन सुझावमा एक वर्षभित्र सचिवालयमा कार्य प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१२) यस दफा बमोजिम परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्थापन सचिवालयले गर्नेछ ।

११. समकक्षी टोलीको पूरक परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था : (१) पूर्ण परीक्षण टोलीको परीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको वा परिषद् बैठकले पूरक परीक्षण हुनु पर्ने भनी निर्णय गरेमा उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रत्यायनका सम्बन्धमा पूरक परीक्षण हुन सक्नेछ ।

(२) उच्च शैक्षिक संस्थावाट समकक्षी परीक्षणको पूर्ण परीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित अल्पकालिन सुझाव उपर प्रगति प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि मात्र पूरक परीक्षण हुनेछ ।

(३) विश्वविद्यालयको हकमा पूरक परीक्षणमा समकक्षी परीक्षण टोली प्रमुख सहित तीन जना र अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाकोहकमा टोली प्रमुख सहित बढिमा दुई जनासम्मको टोली सहभागी हुनेछ ।

(४) विश्वविद्यालयको हकमा पूरक परीक्षण अवधि बाटोको म्याद बाहेक अधिकतम पाँच दिन र अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाको हकमा बाटोको म्याद बाहेक अधिकतम तीन दिनसम्म हुन सक्नेछ ।

(५) परीक्षणमा सहभागी टोलीले निर्धारित ढाँचामा आफ्नो परीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो प्रतिवेदनमा छोटो समयमा सम्पन्न हुनसक्ने कार्य सुझावको रूपमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।

(६) परीक्षणमा सहभागी टोलीले तयार पारेको पूरक परीक्षण प्रतिवेदनमा अन्तिम हस्ताक्षर गर्नु अघि अध्ययनका लागि सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(७) अध्ययनका लागि उपलब्ध गराइएको प्रतिवेदनमा उच्च शैक्षिक संस्थावाट तथ्यगत प्रमाण सहित प्राप्त पृष्ठपोषणलाई प्रतिवेदनमा समावेश गरी अन्तिम रूप दिइनेछ ।

११
सदस्य राजिच

(८) उपदफा (७) बमोजिम प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिई दुई प्रति प्रतिवेदनको प्रत्येक पानामा परीक्षण टोली सदस्य र उच्च शैक्षिक संस्थाको कार्यकारी प्रमुख वा निजबाट अछितयार प्राप्त अधिकारी, आन्तरिक गुणस्तर सुनिश्चितता समिति प्रमुख र स्व-अध्ययन प्रतिवेदन तयारी समिति संयोजकले हस्ताक्षर गर्नु पर्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिम हस्ताक्षरित प्रतिवेदन संस्थाका सरोकारवाला बीच सार्वजनिक गरी एक प्रति संस्थालाई हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ भने अर्को प्रति परिषद्लाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(१०) उपदफा (९) बमोजिमको प्रतिवेदनमा प्राप्त सुझाव उपर तीन महिनाभित्र कार्य प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

तर कुनै विशेष कारण परी समय थप हुन निवेदन प्राप्त भएमा सोको विश्लेषण गरी बढिमा तीन महिनाको अवधि थप गर्न सकिनेछ ।

(११) उपदफा (१०) बमोजिमको अवधिभित्र कार्य प्रगति प्रतिवेदन सचिवालयमा पेश हुन नआएमा उक्त संस्थाको प्रत्यायन प्रक्रिया स्वतः रद्द हुनेछ । तर त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाले प्रत्यायन प्रक्रिया पूऱः सुचारु गर्न चाहेमा तोकिएको शुल्क सहित तीन महिना भित्र प्रतिवेदन बुझाउनुपर्नेछ र प्रतिवेदन बुझाएको मितिले तीन महिना पछि मात्र प्रत्यायन प्रक्रिया पूऱः सुचारु गर्न सकिनेछ ।

(१२) परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्थापन सचिवालयले गर्नेछ ।

१२. प्रत्यायनको निर्णय सम्बन्धी व्यवस्था: (१) उच्च शैक्षिक संस्थामा समकक्षी परीक्षणको पूर्ण परीक्षण सम्पन्न भई प्रतिवेदन प्राप्त भएपछिको परिषद्को वैठकमा परीक्षण टोली प्रमुखले परीक्षण प्रतिवेदनको प्रस्तुतीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(२) परिषद्ले प्रतिवेदन र प्रस्तुतीकरण तथा प्राप्त विवरणको आधारमा उच्च शैक्षिक संस्थालाई प्रत्यायनको लागि आयोग समक्ष सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

(३) कुनै उच्च शैक्षिक संस्थालाई प्रत्यायनको लागि आयोग समक्ष सिफारिस गर्न परिषद् सन्तुष्ट नभएमा कारण सहित निर्धारित मापदण्ड अनुकूलका पृष्ठपोषण प्रदान गरी थप कार्य गर्न संस्थालाई लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम पृष्ठपोषण प्रदान गरिएकोमा उच्च शैक्षिक संस्थावाट सोको प्रगति प्रतिवेदन प्राप्त भएपछिको परिषद्को वैठकबाट निर्णय भए बमोजिम हुनेछ ।

१२ सदस्य तरिका
12 August 2023

(५) प्रत्यायन सम्बन्धी अन्तिम निर्णय गर्ने अधिकार आयोगलाई हुनेछ ।

१३. प्रत्यायन प्रमाणपत्र सम्बन्धी व्यवस्था: (१) आयोगबाट प्रत्यायनका सम्बन्धमा निर्णय भएको व्यहोरा जानकारी सचिवालयलाई प्राप्त भएपछि सात दिनभित्र सचिवालयले सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थालाई सोको जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(२) आयोगबाट प्रत्यायनका सम्बन्धमा निर्णय भएको पैतालीस दिनभित्र सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थालाई प्रत्यायन प्रमाण पत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(३) यस निर्देशिका बमोजिम जारी गरिएको प्रत्यायन प्रमाणपत्रको अवधि अगावै वदर नभएमा पाँच वर्षको हुनेछ ।

१४. पुनः प्रत्यायन: यस निर्देशिका बमोजिम पुनः प्रत्यायनका लागि आवेदन पेश गर्दा उल्लेखित दफा ३ देखि १३ सम्मको प्रक्रिया पूरा गर्नु पर्नेछ ।

१५. प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने: पुनः प्रत्यायनको लागि स्व-अध्ययन प्रतिवेदन पेश गर्दा अधिल्लो समकक्षी परीक्षण प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव तथा तत् सम्बन्धमा पेश गरिएको रणनीतिक योजना अन्तर्गतको कार्ययोजना कार्यान्वयन प्रगति समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-३

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी व्यवस्था

१६. परीक्षण फारम तयार पार्ने: (१) प्रत्यायनकृत उच्च शैक्षिक संस्थाको अनुगमन एवं मूल्याङ्कन प्रयोजनका लागि आवश्यक सूचक र परीक्षण फारम परिषदबाट स्वीकृत गरी आयोगको वेभसाइटमा राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सूचकहरू तयार पार्दा साझा वा संस्थागत विविधता समेत सम्बोधन हुने गरी तयार पार्न सकिनेछ ।

१७. सूचना तथा तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु पर्ने : (१) प्रत्यायनकृत उच्च शैक्षिक संस्थाले दफा १६ बमोजिमको फारममा आवश्यक विवरण भरी प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पैतालीस दिनभित्र सचिवालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

*प्रमोजिम
सदरम राजिक*

(२) उपदफा (१) बमोजिम विवरणको प्रशोधन तथा विश्लेषणका आधारमा प्रत्यायनकृत संस्थालाई सन्तोषजनक, मध्यम र कमजोर गरी तीन तहमा वर्गीकरण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक कार्यको लागि प्राविधिक समितिका सदस्यको संयोजकत्वमा सचिवालयका कर्मचारी सहितको कम्तीमा तीन सदस्यीय एक समिति गठन हुनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको समितिले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र मूल्यांकन प्रतिवेदन तयार गरी परिषदमा पेश गर्नु पर्नेछ र उक्त प्रतिवेदन परिषदबाट स्वीकृत भए पछि आयोगको वेभसाइटमा राख्नु पर्नेछ।

१८. अनुगमन टोली: (१) दफा १७ बमोजिमको प्रतिवेदनका आधारमा सचिवालयले अनुगमन गर्नुपर्ने उच्च शैक्षिक संस्थाको अनुगमनको लागि परिषदको अध्यक्षबाट अनुगमन टोली गठन हुन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन टोली गठन गर्दा बढिमा तीन जनासम्मको टोली गठन हुनेछ र त्यस्तो टोलीले परिषदबाट निर्धारण भए बमोजिम अनलाईन वा स्थलगत आधारमा अनुगमन गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको अनुगमन टोली गठन गर्दा आयोगका कर्मचारी वा विज्ञ सहितको हुने गरी गर्न सकिनेछ।

१९. अनलाईन अनुगमन: (१) अध्यक्षबाट अनलाईन अनुगमन गर्ने भनी स्वीकृत भएका दफा १८ बमोजिम गठित टोलीबाट उच्च शैक्षिक संस्थाको अनलाईन अनुगमन गर्नु पर्नेछ।

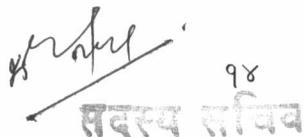
(२) अनलाईन अनुगमनका लागि उच्च शैक्षिक संस्थाले आफ्नो प्राविधिक व्यवस्थापन आफै गर्नु पर्नेछ भने अनुगमन टोलीको व्यवस्थापन सचिवालयबाट हुनेछ।

(३) अनलाईन अनुगमन सामान्यतः प्रति संस्था एक कार्यादिनको वरावर हुनेछ र सो सम्पन्न भएको सात दिनभित्र उक्त अनुगमनको प्रतिवेदन सचिवालयमा पेश गर्नुपर्नेछ।

२०. स्थलगत अनुगमन: (१) अध्यक्षबाट स्थलगत अनुगमन गर्ने भनी स्वीकृत भएका दफा १८ बमोजिम गठित टोलीबाट उच्च शैक्षिक संस्थाको स्थलगत अनुगमन हुनेछ।

(२) स्थलगत अनुगमन सामान्यतः प्रति संस्था वाटोको म्याद वाहेक एक कार्यादिन वरावर हुनेछ।

(३) अनुगमन सम्पन्न भईसकेपछि सोको अनुगमन प्रतिवेदन सात दिनभित्र परिषद् अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

१४
सचिव

(४) स्थलगत अनुगमनको व्यवस्थापन सचिवालयले गर्नेछ ।

(५) प्रत्येक दुई वर्षमा कम्तिमा एक पटक प्रत्यायनकृत संस्थाको स्थलगत अनुगमन गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफामा जुन सुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आयोगको अध्यक्ष वा सदस्य वा परिषद्को अध्यक्ष वा सदस्यले जुनसुकै समयमा उच्च शैक्षिक संस्थाको स्थलगत अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

२१.उच्च शैक्षिक संस्थाको कर्तव्य तथा दायित्वः (१) अनुगमन टोलीको कामलाई सहयोग पुर्याउनु सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) अनुगमन टोलीले माग गरेको कागजात तथा विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाको दायित्व हुनेछ ।

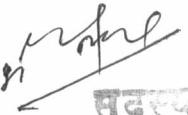
२२.सहजीकरण तथा अभिमुखीकरणः (१) सचिवालयले उच्च शैक्षिक संस्थाको गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायनको लागि आवश्यक सहजीकरण तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सहजीकरण तथा अभिमुखिकरणका लागि सचिवालयले परिषद् अध्यक्षको स्वीकृतिमा सचिवालयका कर्मचारी सहित परिषद् सदस्य वा वाह्य विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) सचिवालयले परिषद् अध्यक्षको स्वीकृतिमा सहजीकरण तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रमका लागि उच्च शैक्षिक संस्थासँग सहकार्य गर्न सक्नेछ ।

(४) कुनै उच्च शैक्षिक संस्थाबाट एकल वा सामुहिक रूपमा सहजीकरणको लागि अनुरोध भई आएमा परिषद् अध्यक्षले सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीलाई काजमा खटाउन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (२) बमोजिम सहजीकरण कार्यमा सहभागि हुने कर्मचारी तथा आमन्त्रित विज्ञलाई परिषद्को सिफारिसमा आयोगबाट निर्धारण भए बमोजिमको सुविधा उपलब्ध हुनेछ ।

सदस्य सचिव

परिच्छेद-४

विज्ञ सूची सम्बन्धी व्यवस्था

२३. समकक्षी परीक्षण टोली प्रमुखको योग्यता: (१) यस निर्देशिका बमोजिम समकक्षी परीक्षण टोलीको प्रमुख हुन देहाय बमोजिमको योग्यता पूरा भएको हुनु पर्नेछः

(क) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयको प्राध्यापक पदमा कम्तिमा पाँच वर्षको कार्यानुभव भएको,

(ख) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट विद्यावारिधि उपाधि हाँसिल गरेको,

वा स्वास्थ्य विज्ञानको हकमा डि.एम. वा एम.सी.एच वा क्लिनिकल साइन्सेसमा स्नातकोत्तर उपाधि पश्चात् फेलोशिप उपाधि हाँसिल गरेको,

(ग) उच्च शिक्षामा गुणस्तर सुनिश्चितता सम्बन्धी कार्य अनुभव भएको,

(घ) कम्तिमा तीन वटा उच्च शैक्षिक संस्थामा समकक्षी परीक्षण टोली सदस्यको रूपमा सहभागि भएको वा आयोगको अध्यक्ष, सचिव, सदस्य, परिषद् सदस्य, विश्वविद्यालयको उपकुलपति, रेक्टर, रजिष्ट्रार, डीन, केन्द्रीय विभागीय प्रमुख, केन्द्रीय अनुसन्धान केन्द्र प्रमुखको रूपमा कम्तिमा एक कार्यकाल जिम्मेवारी पूरा गरेको ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (घ) बमोजिमका पदमा वा कुनै उच्च शैक्षिक संस्थाको पदाधिकारी वा सरकारी वा सार्वजनिक निकायको कर्मचारी भएकोमा त्यस्तो जिम्मेवारीबाट अलग भएको तीन महिनासम्म समकक्षी परीक्षण सम्बन्धी कार्यमा खटाइने छैन ।

२४. समकक्षी परीक्षण टोली सदस्यको योग्यता: समकक्षी परीक्षण टोली सदस्यको हुन देहाय बमोजिम योग्यता भएको हुनु पर्नेछः

(क) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयको प्राध्यापक पदमा चार वर्षको कार्यानुभव भएको,

(ख) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट विद्यावारिधि उपाधि वा सो सरह हाँसिल गरेको, वा स्वास्थ्य विज्ञानको हकमा डि.एम./एम.सी.एच. वा क्लिनिकल साइन्सेसमा स्नातकोत्तर उपाधि पश्चात् फेलोशिप उपाधि हाँसिल गरेको,

(ग) महिला सदस्यको हकमा प्राध्यापक अथवा विद्यावारिधि सहित सह-प्राध्यापक पदमा पाँच वर्षको कार्यानुभव भएको ।

२५. अन्तराष्ट्रिय विज्ञको योग्यता: अन्तराष्ट्रिय विज्ञ हुन देहाय बमोजिम योग्यता हाँसिल भएको हुनु पर्नेछः

- (क) मान्यता प्राप्त विदेशी विश्वविद्यालयको प्राध्यापक पदमा कम्तिमा पाँच वर्षको कार्यानुभव हासिल भएको,
- (ख) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट विद्यावारिधि उपाधि हाँसिल गरेको, वा स्वास्थ्य विज्ञानको हकमा डि.एम./एम.सी.एच. अथवा क्लिनिकल साइन्सेसमा स्नातकोत्तर उपाधि पश्चात् फेलोशिप उपाधि हाँसिल गरेको,
- (ग) सम्बन्धित देशको उच्च शिक्षामा गुणस्तर सुनिश्चितता सम्बन्धी कार्य अनुभव हासिल भएको।

२६. प्राथमिकता दिनु पर्ने: (१) उच्च शैक्षिक संस्था अन्तर्गत विश्वविद्यालयको गुणस्तर परीक्षणको लागि गठन हुने समकक्षी परीक्षण टोलीको प्रमुखमा विश्वविद्यालय अनुदान आयोगको पूर्व अध्यक्ष वा विश्वविद्यालयको सेवा निवृत्त उपकुलपति वा विश्वविद्यालयको शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी क्षेत्रमा कम्तीमा दश वर्ष कार्यानुभव हासिल गरेको वरिष्ठतम् प्राध्यापकलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

(२) कुनै विश्वविद्यालयको पूर्व पदाधिकारी वा पूर्व प्राध्यापकलाई निज जुन विश्वविद्यालयमा कार्यरत भएको वा सेवा निवृत्त भएको हो सोही विश्वविद्यालयका लागि टोली प्रमुख हुन सक्नेछैन ।

(३) विश्वविद्यालयको गुणस्तर परीक्षणको लागि गठन हुने समकक्षी परीक्षण टोलीको सदस्य प्राध्यापक तहको र विश्वविद्यालयको शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी कार्यानुभव भएको बहालवाला वा सेवा निवृत्त प्राध्यापक हुन सक्नेछ ।

२७. अभिमुखिकरणमा सहभागि हुनुपर्ने: सचिवालयले विज्ञका लागि आयोजना गर्ने अभिमुखिकरण कार्यको लागि यस अघि कम्तिमा एउटा कार्यक्रममा सहभागि नभएको व्यक्तिलाई विज्ञको सूचीमा समावेश भए तापनि समकक्षी परीक्षण टोलीमा मनोनित गर्नु हुँदैन ।

प्रदीप रामेश

परिच्छेद-५

कारवाही सम्बन्धी व्यवस्था

२८. निर्देशिका बमोजिम कार्य गर्नु पर्ने: (१) यस निर्देशिका तथा प्रत्यायन सम्बन्धमा भएका व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नु उच्च शैक्षिक संस्था तथा सम्बन्धित व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) कुनै उच्च शैक्षिक संस्था वा त्यसमा सम्बद्ध अन्य कुनै व्यक्तिले देहायको कुनै कार्य गरेको पाइएमा परिषद्ले त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्था वा सम्बद्ध व्यक्तिसंग निश्चित समय तोकी स्पष्टीकरण माग गर्न सक्नेछ ।

(क) सचिवालयमा बुझाउनु पर्ने फारम पेश नगरेमा,

(ख) उच्च शैक्षिक संस्थाको परिच्छेद ९ मा निर्दिष्ट मापदण्डहरूको प्रगति प्रत्यायन हुँदाको बखतभन्दा अनुगमनको क्रममा कम भएको पाइएमा,

(ग) प्रत्यायनकृत भएको अवधि पूरा भई पुनः प्रत्यायन नभएको वा प्रत्यायनकृत नहुँदैको अवस्थामा उच्च शैक्षिक संस्थाको कुनै कागजातमा प्रत्यायनको जनाउ दिने शब्द, वाक्य वा चिन्ह प्रयोग गरेमा,

(घ) विद्यालयतहको प्रमुख र उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रमुख एउटै व्यक्ति भएको पाइएमा,

(ङ) परिषद्ले उच्च शैक्षिक संस्थाले पालना गर्नु पर्ने भनी निर्धारण गरेका आचरणको उलङ्घन गरेको पाइएमा,

(च) स्व-अध्ययन प्रतिवेदन वा प्रगति प्रतिवेदन वा अन्य प्रत्यायन सम्बन्धी कागजातहरूमा पेश गरिएका कुनै विवरण झुट्ठा पेश गरेको पाइएमा ।

(३) कुनै उच्च शैक्षिक संस्था वा अन्य कुनै व्यक्तिसंग उपदफा (२) बमोजिम माग गरिएको स्पष्टीकरण चित बुझ्दो नभएमा त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्था वा अन्य कुनै व्यक्ति उपर निश्चित अवधिसम्म परिषद्को सिफारिसमा आयोगबाट उपलब्ध हुने अनुदान रोक्का गर्ने वा प्रत्यायन प्रकृया रद्द गर्ने वा प्रत्यायन प्रमाणपत्र निलम्बन गर्ने गरी आयोगले निर्णय गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम हुने कारवाहीका अतिरिक्त उच्च शैक्षिक संस्था वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनु पर्ने देखेको अवस्थामा परिषद्को सिफारिसमा सम्बन्धित निकायमा आयोगले लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

१८
सदरम राजिव

२९. प्रत्यायन प्रमाण पत्र निलम्बन हुने : (१) दफा २८ को खण्ड ख, घ र ङ बमोजिम माग गरिएको स्पष्टीकरण उपर उच्च शैक्षिक संस्थाले पेश गरेको जवाफ सन्तोषजनक नभएको अवस्थामा परिषद्ले त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रत्यायन प्रमाणपत्र निलम्बन गर्न आयोग समक्ष सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परिषदबाट सिफारिस भएमा आयोगले आवश्यक अध्ययन गरी बढिमा ६ महिनासम्म त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रत्यायन निलम्बन गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निलम्बनमा परेको उच्च शैक्षिक संस्थाले निलम्बनको समयावधि भित्र परिषद्ले निर्धारण गरेका कार्य सम्पन्न गरी निलम्बन फुकुवाको लागि निवेदन पेश गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम निवेदन पेश हुन आएमा परिषद्ले निलम्बन फुकुवाको लागि अनुगमन गराई आधार र कारण उल्लेख गरी व्यहोरा मनासिव देखिएमा निलम्बन फुकुवा गर्न आयोग समक्ष सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

(५) दफा १३ (२) मा जे सुकै व्यवस्था भएतापनि उपदफा (४) बमोजिम अनुगमनको क्रममा कार्य मनासिव भएको नपाइएको वा विवरण निवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम नभएको वा कार्य सन्तोषजनक नभएको भनी प्रतिवेदन प्राप्त हुन आएको अवस्थामा परिषद्ले त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थाको प्रत्यायन प्रमाण पत्र रद्द गर्न र आयोगबाट प्रदान हुने अनुदान समेत रोका गर्न आयोग समक्ष सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम प्रत्यायन प्रमाण पत्र रद्द भएको उच्च शैक्षिक संस्थाले एक वर्षसम्म पुनः प्रत्यायनको लागि आवेदन गर्न पाउने छैन ।

(७) प्रत्यायन प्रमाण पत्र रद्द भएको संस्थाले एक वर्ष पछि पुनः प्रत्यायन प्रक्रियामा सहभागि हुन चाहेमा समकक्षी परीक्षणका लागि लाग्ने खर्च सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

सदरस्व लिखित

परिच्छेद- ६

उजुरी तथा गुनासो सुनुवाई सम्बन्धी व्यवस्था

३०. गुनासो सुनुवाई सम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्रत्यायनका सम्बन्धमा प्राप्त हुने गुनासो सुनुवाइ गर्ने परिषद् अन्तर्गत एक समिति रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गुनासो सुनुवाइ समिति निम्न बमोजिम हुनेछ ।

(क) आयोगले तोकेको परिषद् सदस्य - संयोजक

(ख) परिषद्को सिफारिसमा आयोगले मनोनित गरेको प्रत्यायन सम्बन्धी विज्ञ -सदस्य

(ग) आयोगले मनोनित गरेको विश्वविद्यालयको प्राध्यापक -सदस्य

(घ) मन्त्रालयको कानून तर्फको कम्तिमा राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणी वा

आयोगको सो सरहको कर्मचारी -सदस्य

(ङ) परिषदले तोकेको आयोगको कम्तिमा अधिकृतस्तरको कर्मचारी -सदस्य सचिव

(३) उपदफा (२) बमोजिमको समितिले प्रत्यायन सम्बन्धी गुनासो प्राप्त हुन आएमा त्यस्ता गुनासोका सम्बन्धमा सुनुवाई गरी आफ्नो राय सहित परिषद् समक्ष सिफारिस गर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम प्राप्त रायका विषयमा परिषद्ले आफै गर्नेमा आफै र आफूले नगर्नेमा आयोग समक्ष आवश्यक निर्णयको लागि सिफारिस गर्नेछ ।

(५) उपदफा (२) को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम मनोनित सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ ।

(६) उपदफा (२) को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम सदस्य मनोनित गर्दा कम्तिमा एक सदस्य महिला हुने गरी गर्नु पर्नेछ ।

(७) गुनासो सुनुवाइ समितिले सुनुवाई सम्बन्धी कार्यविधि समिति आफैले व्यवस्थित गर्न सक्नेछ तर त्यस्तो कार्यविधि परिषद् बाट पारित गर्नु पर्नेछ ।

३१. उजुरी गर्न सकिने: (१) गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन सम्बन्धी विषयमा कुनै उजुरी भएमा व्यहोरा खुलाई परिषद् समक्ष निवेदन पेश गर्न सक्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम उजुरी प्राप्त हुन आएमा परिषदले दफा ३० को उपदफा (२) बमोजिमको समितिबाट सुनुवाइ वा छानविन गरी सिफारिस माग गर्न सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको उजुरीका सम्बन्धमा पैतीस दिनभित्र परिषदले फछौट गरी सक्नु पर्नेछ ।

३२.गुनासो सम्बोधन गर्नुपर्ने: (१) दफा ३१ को उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त उजुरीका सम्बन्धमा परिषदले समयमै सुनुवाइ गरी सम्बोधन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्बोधनको लागि परिषदले पैतीस दिनभित्र निर्णय गरी उजुरी कर्तालाई जानकारी दिनु पर्नेछ र त्यस्तो विषयमा कुनै उच्च शैक्षिक संस्थामा लेखी पठाउनु पर्ने भएमा समयमै लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ७

प्राविधिक समिति सम्बन्धी व्यवस्था

३३.प्राविधिक समितिको गठन: (१) प्रत्यायन सम्बन्धमा पेश हुन आएका स्व-अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृत गर्न बढिमा सात सदस्यीय एक प्राविधिक समिति रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्राविधिक समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछः

- (क) विश्वविद्यालयमा कार्यरत वा अवकासप्राप्त प्राध्यापक मध्येबाट आयोगले मनोनित गरेको व्यक्ति -संयोजक
- (ख) विश्वविद्यालयमा कार्यरत वा अवकासप्राप्त प्राध्यापकमध्ये आयोगले मनोनित गरेको कम्तिमा दुई जना महिला सहित चार जना -सदस्य
- (ग) आयोगले मनोनित गरेको प्रत्यायन सम्बन्धी विज्ञ -सदस्य
- (घ) सचिवालयको निर्देशक -सदस्य सचिव

(३) उपदफा (२) को खण्ड (क) बमोजिम प्राविधिक समितिको संयोजक हुन गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन प्रक्रिया सम्बन्धमा कम्तिमा तीन वटा उच्च शैक्षिक संस्थामा समकक्षी परीक्षण टोली प्रमुखको रूपमा कार्य सम्पन्न गरिसकेको हुनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) को खण्ड (ख) बमोजिम सदस्यको मनोनयन शिक्षा, व्यवस्थापन, मानविकी तथा समाजिकशास्त्र, कानून, विज्ञान तथा प्रविधि, इन्जिनियरिङ, स्वस्थ्य विज्ञान र कृषि तथा बनविज्ञान लगायत विधाहरुको प्रतिनिधित्व हुने गरी हुनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (२) को खण्ड (घ) बमोजिम सचिवालय निर्देशक नभएमा उपनिर्देशकले समितिको सदस्य सचिवको रूपमा कार्य गर्नेछ ।

(६) प्राविधिक समितिको संयोजक तथा सदस्यको कार्यकाल आयोगले मनोनयनको निर्णय गरेको मिति देखि गणना हुनेगरी दुई वर्षको हुनेछ । तर सदस्य सचिव बाहेक एउटै व्यक्तिको कार्यकाल लगातार दुई अवधि भन्दा बढि हुनेछैन ।

(७) उपदफा (२) बमोजिमका संयोजक तथा सदस्यले प्रत्यायन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था विपरीत हुने कुनै कार्य गरेको भएमा आयोगले जुनसुकै वखत निजलाई सुनुवाइको मौका दिई हटाउन सक्नेछ ।

(८) प्राविधिक समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि परिषद्ले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(९) प्राविधिक समितिको बैठकमा संयोजक सहित बहुमत सदस्यको उपस्थिति भएमा गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

३४. प्राविधिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) यस निर्देशिकामा अन्यत्र उल्लेखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त प्राविधिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) उच्च शैक्षिक संस्थावाट प्राप्त स्व-अध्ययन प्रतिवेदनका विषयमा समीक्षा गरी पृष्ठपोषण दिने,

(ख) उच्च शैक्षिक संस्थावाट प्राप्त स्व-अध्ययन प्रतिवेदनका सम्बन्धमा आवश्यक कागजात, प्रमाण तथा विवरण पूरा भए नभएको यकिन गर्ने,

(ग) समितिको समीक्षाको आधारमा स्व-अध्ययन प्रतिवेदन सन्तोषजनक भएमा स्वीकृत गरी समकक्षी परीक्षण टोली गठनका लागि परिषद् समक्ष सिफारिस गर्ने,

(घ) प्रत्यायन सम्बन्धी सुधार गर्ने विषयमा परिषद्लाई आवश्यक सुझाव दिने,

(ङ) प्रत्यायनकृत उच्च शैक्षिक संस्थामा वार्षिक गुणस्तर परीक्षणका लागि सूचक सहितको परीक्षण फारम तयार पारी परिषद् समक्ष पेश गर्ने,

(च) विशेष परिस्थिती वा विधामा प्राविधिक समितिले आवश्यक ठानेमा उपसमिति गठन गरेर कार्य गराउन तथा कुनै विषयगत विज्ञलाई आवश्यकता अनुसार बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ । उपसमिति गठन गरी जिम्मेवारी प्रदान गरिएको खण्डमा समितिले सोको जानकारी परिषद्लाई गराउनु पर्नेछ ।

(छ) आयोग तथा परिषद्ले निर्णय गरी प्राविधिक समितिबाट सम्पादन गर्ने भनिएका अन्य विषय ।

परिच्छेद-८

शुल्क पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था

३५. शुल्क निर्धारण: (१) गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन सम्बन्धी कार्यका लागि परिषद्को सिफारिसमा आयोगले शुल्क तोक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम देहाय बमोजिमका कार्यका लागि आयोगले शुल्क तोक्न सक्नेछः

(क) आशयपत्र सम्बन्धी आवेदन वा नविकरण शुल्क,

(ख) स्व-अध्ययन प्रतिवेदन पेश गर्दा सोको मूल्यांकन तथा समकक्षी परीक्षण गर्दा लाग्ने शुल्क,

(ग) समकक्षी परीक्षण सम्बन्धी शुल्क,

(घ) प्रत्यायन सम्बन्धमा आयोगबाट हुने सहजीकरण,

(ङ) प्रत्यायन प्रकृयाका विभिन्न चरणमा निर्धारित समयमा प्रतिवेदन पेश नगरे बापतको विलम्ब शुल्क,

(च) अन्य शुल्क ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको रकम आयोगको खातामा जम्मा हुनेछ ।

३६. पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था: (१) आयोगले परिषद्को सिफारिसमा नियमावली तथा यस निर्देशिका बमोजिम गठित परिषद, प्राविधिक समिति, गुनासो सुनुवाई सम्बन्धी समिति, समकक्षी

परिक्षण टोली तथा यस कार्यमा खटिने अन्य कर्मचारी समेतबाट प्रत्यायन सम्बन्धी कार्यका क्रममा हुने वैठक भत्ता तथा अन्य पारिश्रमिक निर्धारण गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हुने खर्चको निर्धारण गर्दा आयोगको आर्थिक व्यवस्था नियमावली तथा प्रचलित संघीय कानून र नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट जारी निर्देशन अनुकूल हुने गरी गर्नु पर्नेछ ।

३७. शुल्क सम्बन्धी विशेष व्यवस्था: (१) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा नेपालमा उच्च शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने उच्च शैक्षिक संस्थाले बुझाउनु पर्ने प्रत्यायनको लागि पेश हुने आशयपत्र सम्बन्धी शुल्क, प्रत्यायनको स्व-अध्ययन प्रतिवेदन मूल्याङ्कन सम्बन्धी शुल्क, प्रत्यायनको समकक्षी परीक्षण सम्बन्धी शुल्क, प्रत्यायन सम्बन्धमा आयोगबाट हुने सहजीकरण सम्बन्धी शुल्क र गुणस्तर प्रत्यायनसँग सम्बन्धित अन्य शुल्क सम्बन्धित कार्यको प्रक्रियामा प्रवेश गर्न स्वीकृत प्राप्त हुँदाका समयमा नै बुझाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को शुल्क यो निर्देशिका जारी हुनु अघि कार्य प्रारम्भ हुन आएको तर स्वअध्ययन प्रतिवेदन पेश हुन बाँकी रहेका वा नविकरण प्रक्रियामा रहेका वा समकक्षी परीक्षण हुन बाँकी रहेका वा प्रत्यायन सम्बन्धमा निर्णय हुन बाँकी रहेका विषयमा समेत लागू गर्नु पर्नेछ ।

(३) परिषदले विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा नेपालमा उच्च शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने उच्च शैक्षिक संस्थाले बुझाउनु पर्ने प्रत्यायन बापतको शुल्क दफा ३६ को अधीनमा रही नेपालका विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा सञ्चालित उच्च शैक्षिक संस्थाको भन्दा कम नहुने गरी फरक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

३८. उच्च शैक्षिक संस्थाले जिम्मेवारी पूरा गर्नु पर्ने: (१) गुणस्तर परीक्षणका लागि निरीक्षण गर्ने समकक्षी परीक्षण टोलीले परीक्षणको क्रममा माग गरेका विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित उच्च शैक्षिक संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जिम्मेवारी पूरा नगर्ने उच्च शैक्षिक संस्था उपर आयोगले आवश्यक कारबाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाउने छ र आयोगबाट प्रदान हुने अनुदान समेत रोका गर्न सक्नेछ ।

*M. Shrestha
सदस्य सभा*

परिच्छेद-९

न्यूनतम मापदण्ड सम्बन्धी व्यवस्था

३९. औसत उत्तिर्ण प्रतिशत कायम रहेको हुनुपर्ने: (१) प्रत्यायन हुने उच्च शैक्षिक संस्थाको उत्तिर्ण प्रतिशत पछिल्लो शैक्षिक शत्रको राष्ट्रिय औषत उत्तिर्ण प्रतिशत भन्दा कम हुनु हुँदैन ।

(२) उच्च शैक्षिक संस्थाको औसत उत्तिर्ण प्रतिशतको गणना आयोगको शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको पछिल्लो प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम वा आयोगवाट निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिमका विषय प्रत्यायन तथा आशयपत्र सम्बन्धी न्यूनतम योग्यता मानी यस निर्देशिका बमोजिमका टोली, समितिवाट कार्य भई प्रत्यायनका सम्बन्धमा परिषद तथा आयोगवाट निर्णय हुनेछ ।

४०. अनुसन्धान सम्बन्धी न्यूनतम व्यवस्था: (१) प्रत्यायनका लागि आवेदन गर्ने उच्च शैक्षिक संस्थाले परिषदवाट निर्धारण भए बमोजिम कम्तिमा चालू आर्थिक वर्षमा अनुसन्धान विकास तथा विस्तारको शिर्षकमा बजेट विनियोजन गरेको हुनु पर्नेछ र प्रत्यायनकृत भएको उच्च शैक्षिक संस्थाले समेत यस्तो विनियोजन प्रत्यायनकृत भए पश्चात् प्रत्येक आर्थिक वर्षमा पुरा गरेको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुसन्धान बजेट तथा अनुसन्धानात्मक कार्य सम्बन्धी व्यवस्था परिषद्को निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

४१. न्यूनतम विद्यार्थी संख्या: विश्वविद्यालय तथा अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाले प्रत्यायनको लागि आशयपत्र पेश गर्नु अघि त्यस्तो विश्वविद्यालय तथा उच्च शैक्षिक संस्थामा विद्यार्थी संख्या सम्बन्धी व्यवस्था परिषद्ले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

४२. जनशक्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था: यस निर्देशिका बमोजिम कुनै पनि उच्च शैक्षिक संस्था प्रत्यायनका लागि योग्य हुन त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थामा कार्यरत जनशक्तिको न्यूनतम तलब पदपुर्ति सम्बन्धी व्यवस्था अनुकूल भएको हुनु पर्नेछ ।

४३. समान पदको लागि समान तलब: कुनै पनि उच्च शैक्षिक संस्था प्रत्यायनका लागि योग्य हुन त्यस्तो उच्च शैक्षिक संस्थामा कार्यरत जनशक्तिको न्यूनतम तलब पदगत तथा कार्यगत आधारमा एकरूपता कायम भएको हुनु पर्नेछ ।

सदरम राजिव
२५

४४. प्रत्यायन पत्र प्राप्त गरेको हुनुपर्ने: (१) विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा सञ्चालित उच्च शैक्षिक संस्था नेपालको प्रत्यायन प्रणालीमा सहभागि हुन सम्बन्धन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालय सम्बन्धित देशको वा अन्य कुनै अन्तर्राष्ट्रिय प्रत्यायन अधिकार प्राप्त कानून बमोजिमको निकायबाट प्रत्यायनकृत भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सम्बन्धन प्रदान गर्ने विदेशी विश्वविद्यालय दि टाइम्स हायर एजुकेशन रेकिंगको उत्कृष्ट ८०० वा क्यू. एस. वल्ड रेकिंगमा उत्कृष्ट १००० भित्र परेको हुनुपर्नेछ ।

४५. परिषदले निर्धारण गर्न सक्ने: यस निर्देशिकामा भएका व्यवस्था बाहेक उच्च शैक्षिक संस्था (विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा सञ्चालित समेत) को प्रत्यायन, स्वअध्ययन प्रतिवेदन तथा आशय पत्र सम्बन्धी अन्य न्यूनतम योग्यता परिषदले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१०

विविध

४६. ज्याङ्गिङ गर्न सक्ने: (१) परिषदले गुणस्तर परीक्षण (क्वालिटी अडिट) फारम मार्फत प्राप्त सूचना, तथ्य एवं तथ्याङ्कको प्रशोधन एवं विश्लेषण गरी प्रत्यायनकृत उच्च शैक्षिक संस्थामध्ये विश्वविद्यालय वा अन्य उच्च शैक्षिक संस्थाको वार्षिक रूपमा ज्याङ्गिङ गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम ज्याङ्गिङको आधारमा परिषदले आयोगको स्वीकृति प्राप्त गरी विश्वविद्यालयहरूको र्याङ्गिङ वा उच्च शैक्षिक संस्थाको ज्याङ्गिङको विवरण प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम ज्याङ्गिङका अन्य आधार परिषद्को सिफारिसमा आयोगबाट निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ ।

४७. बाझिएको हकमा अमान्य हुने: यस निर्देशिकामा व्यवस्था भएका कुनै विषय आयोगको नियम वा अन्य कुनै संघीय कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म त्यस्तो व्यवस्था अमान्य हुनेछ ।

४८. अधिकार प्रत्यायोजन: (१) यस निर्देशिका बमोजिम गठित समितिले आफ्नो कुनै अधिकार आफू अन्तर्गतको कुनै संयोजक वा सदस्य वा आयोगको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायाजन गर्न सक्नेछ ।

महान् प्रत्याय
नेपाल राष्ट्रिय
विश्वविद्यालय

(२) उपदफा (१) प्रत्यायोजित अधिकारको अन्तिम जवाफदेहिता प्रत्योजन गर्ने समितिमा रहनेछ ।

४९.वार्षिक प्रतिवेदन: परिषद्ले प्रत्येक वर्ष आफूले सम्पादन गरेको कार्यको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको बढीमा ६ महिनाभित्र आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

५०.बाधा अड्काउ फुकाउन सक्ने: यस निर्देशिका कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्काउ आइपरेमा त्यस्तो बाधा प्रचलित ऐन नियम अनुसार फुकाउने अधिकार आयोगलाई हुनेछ ।

५१.प्रलेखहरूको ढाँचा तोक्ने: यस निर्देशिका कार्यान्वयन गर्न परिषद्ले आवश्यकता अनुसार प्रलेख र अनुसूचीको ढाँचा तोकी लागू गर्न सक्नेछ ।

५२.प्रत्यायनको प्रतिक चिन्ह र त्यसको प्रयोग: आयोगको निर्णय बमोजिम प्रत्यायनकृत भएका विश्वविद्यालय, उच्च शैक्षिक संस्था वा कार्यक्रमलाई परिषद्ले निर्धारण गरे बमोजिमको प्रत्यायन प्रमाणपत्र र प्रत्यायनको प्रतिक चिन्ह प्रदान गरिनेछ ।

५३.आयोगको कानून बमोजिम हुने: परिषद्को काम कारबाहीका सम्बन्धमा हुने आर्थिक व्यवस्थापन, कर्मचारी व्यवस्थापन तथा अन्य व्यवस्थापन आयोगबाट निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ ।

५४.आचार संहिता: (१) यस निर्देशिका बमोजिम गुणस्तर परिक्षणमा खटिने समकक्षी परीक्षण टोलीका संयोजक वा सदस्य वा आयोगका कर्मचारी वा उच्च शैक्षिक संस्था र त्यसमा आवद्ध पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारी वा अन्य कुनै व्यक्तिले प्रत्यायनको क्रममा पालन गर्नु पर्ने आचारणका सम्बन्धमा परिषद्ले आचार संहिता जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी आचार संहिताको पालना गर्नु सम्बन्धित व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

५५.अन्तरिम व्यवस्था: यो निर्देशिका लागु हुनु पूर्व गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन प्रकृयाका विभिन्न चरणमा रहेका तर यस निर्देशिकामा निर्धारण गरिएको समय सिमा पार गरिसकेका उच्च शैक्षिक संस्थाहरूको हकमा अन्तरिम व्यवस्था अध्यक्षस्तरीय निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

५६.खारेजी र बचाउ: (१) उच्च शिक्षा गुणस्तर सुनिश्चितता तथा प्रत्यायन निर्देशिका, २०७४ खारेज गरिएको छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खारेज भएको निर्देशिका बमोजिम भए गरेका काम यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

पदस्थ राजित